

**UCHWAŁA NR XIV/113/15
RADY MIEJSKIEJ W GRODKOWIE**

z dnia 16 grudnia 2015 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2016 rok

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.¹⁾) Rada Miejska w Grodkowie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2016 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodkowa.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Grodkowie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jadwiga Demska

¹⁾Dz. U. z 2015 r. poz. 875.

Załącznik do Uchwały Nr XIV/113/15
Rady Miejskiej w Grodkowie
z dnia 16 grudnia 2015 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok

Uzależnienie od środków psychoaktywnych to choroba wielopłaszczyznowa, trudno uleczalna, często prowadząca do śmierci. W uzależnienia popadają ludzie, którzy mają trudności z przełamaniem własnej bezsilności wobec nałogu. Aby rozwiązać ten problem, sięgają po używkę i w ten sposób sami napędzają własną chorobę.

Uzależnienie jest chorobą niezawinioną, nikt jej nie wybiera czy nie planuje stać się narkomanem. Nie ma bezpiecznych narkotyków i osób, którym nie grozi uzależnienie. Jediną gwarancją zabezpieczającą przed narkomanią jest niezazywanie narkotyków. W przestrzeganiu tej zasady może pomóc profilaktyka, która może być pojmowana jako zespół środków stosowanych w celu zapobiegania chorobom czy też jako zapobieganie niekorzystnym zjawiskom (wypadkom, przestępczości, narkomanii). W tym przypadku profilaktyka obejmuje działania z zakresu edukacji i informacji, budowania alternatyw (np. alternatywne style bycia, spędzania wolnego czasu), wczesnej interwencji i polityki prozdrowotnej.

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.). Ustawa ta określa zadania m.in. dla samorządu gminy jako zadanie własne. W wykonaniu zadań mogą uczestniczyć także wiele instytucji, organizacji pozarządowych, rodziny osób uzależnionych oraz grupy samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w wyżej wymienionym zakresie samorząd gminy realizuje na podstawie opracowanego Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uchwalonego przez radę gminy, który stanowi merytoryczne i organizacyjne ramy dla realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem wskazanych priorytetów i wynikających celów.

I. Częściowy raport z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzony w 2013 roku.

W 2013 r. Gmina Grodków przeprowadziła diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych. Celem badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. W przeprowadzonym badaniu wzięło udział 227 uczniów. W szkołach podstawowych przebadano 71 uczniów (32 dziewczynki i 39 chłopców), w szkołach gimnazjalnych 89 uczniów (45 dziewczyn i 44 chłopców), a w szkołach ponadgimnazjalnych 67 uczniów (36 dziewczyn i 31 chłopców). Średnia wieku w szkołach podstawowych wyniosła 12,8 lat, w gimnazjach – 15,2 lat, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 17,6 lat. Ankieta składała się z 60 pytań zamkniętych. Uczniowie szkół podstawowych wypełniali krótsze ankiety (50 pytań zamkniętych).

Zachowania związane z używaniem narkotyków i dopalaczy.

Przeprowadzone badania wykazują, że jeden chłopiec szkoły podstawowej miał kontakt z narkotykami. Wśród starszych uczniów 10,1% uczniów szkół gimnazjalnych (4,4% badanych dziewczyn i 15,9% badanych chłopców) oraz 27,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych (13,9% badanych dziewczyn i 43,3% badanych chłopców) miało chociaż raz w życiu doświadczenia z używaniem substancji psychoaktywnych. W przypadku uczniów szkół podstawowych średni wiek inicjacji narkotykowej wyniósł 10 lat, szkół gimnazjalnych – 13,7 lat, zaś uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 15,5 lat. Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że zjawisko używania narkotyków jest dość nasilone wśród młodych mieszkańców gminy Grodków.

Problem używania narkotyków przez młodych ludzi można zauważyć przy pytaniu o to, ile zna się osób używających substancji odurzających. Poznanie rozpowszechnienia używania substancji w najbliższym otoczeniu pozwala w przybliżeniu oszacować ryzyko sięgania po nie. W szkołach podstawowych 26,1% osób przyznało, że zna co najmniej jedną osobę używającą narkotyków. W szkołach gimnazjalnych w podobny sposób odpowiedziało 52,8% uczniów, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 87,5% uczniów. Według badań ESPAD z 2011 roku, 61,7% gimnazjalistów oraz 70,1% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ma wśród swoich przyjaciół osoby, które palą marihuanę lub

haszysz, 22,7% gimnazjalistów oraz 22,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że ma wśród przyjaciół osoby, które biorą środki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza, 16,2% gimnazjalistów oraz 18,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ma wśród przyjaciół osoby, które biorą Ecstasy, zaś 17,5% gimnazjalistów oraz 13,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ma wśród przyjaciół osoby używające środków wziewnych. Jeżeli chodzi o dostęp do narkotyków wśród dzieci i młodzieży uczącej się, na poziomie szkoły podstawowej 11,2% uczniów twierdzi, że zakup narkotyków byłby dla nich raczej łatwy lub bardzo łatwy. W gimnazjum w ten sposób odpowiedziało 27% nastolatków, a wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych 61,5% badanych stwierdziło, że zakup narkotyków byłby dla nich raczej łatwy bądź bardzo łatwy. Ponad połowa uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów, a także ponad jedna trzecia uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można najłatwiej zaopatrzyć się w narkotyki. Badani uczniowie najczęściej wskazują na podwórko oraz dyskotekę jako miejsca, w których można kupić narkotyki. Niepokoi informacja, że dla niektórych uczniów miejscem, w którym najłatwiej można kupić narkotyki, jest szkoła. Szczególnie problem ten jest nasilony w szkołach ponadgimnazjalnych, co wskazuje na podjęcie odpowiednich działań przez pracowników placówek oświatowych w celu rozwiązania tego problemu. Zapytano również uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków, o okoliczności pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi. Badani młodzi mieszkańcy gminy Grodków najczęściej próbowali substancji psychoaktywnych w czasie wakacji (66,7% uczniów szkół gimnazjalnych i 62,5% uczniów szkół ponadgimnazjalnych) oraz w czasie wolnym (22,2% gimnazjalistów, 31,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Jeden uczeń szkoły podstawowej, który deklarował zażywanie narkotyków zrobił to w domu. Jeżeli chodzi o inicjatywę pierwszego kontaktu z narkotykami w grupie uczniów szkół gimnazjalnych, którzy mieli kontakt z narkotykami, 75% uczniów spróbowało narkotyków z własnej inicjatywy, a 25% uczniów zostało namówionych przez znajomych. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mieli kontakt z narkotykami, 87,5% badanych spróbowało narkotyków z własnej inicjatywy, zaś 12,5% uczniów zrobiło to za namową znajomych. Jeden uczeń szkoły podstawowej, który zażył narkotyki zrobił, to bez niczyjej namowy. Zadano również pytanie o to, jak często młodzi ludzie używają narkotyków. Procenty odnoszą się do uczniów, którzy wcześniej deklarowali kontakt z narkotykami. Wśród gimnazjalistów, którzy deklarowali wcześniej kontakt z narkotykami, 55,6% uczniów używa narkotyków okazjonalnie, 11,1% uczniów – średnio raz w miesiącu, zaś 33,3% uczniów spróbowało narkotyków tylko raz. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy deklarowali kontakt z narkotykami, 37,5% uczniów używa narkotyków - okazjonalnie, 18,8% uczniów - średnio raz w miesiącu, 6,3% uczniów - kilka razy w miesiącu, 6,3% uczniów - więcej niż raz w miesiącu, zaś 31,3% uczniów spróbowało narkotyku tylko raz. Istotną informacją jest rodzaj substancji odurzających, po które sięgają młodzi ludzie oraz częstotliwości używania tych substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Najczęściej używanym przez badanych młodych mieszkańców gminy Grodków jest marihuana oraz jej pochodne. Pozytywną informacją uzyskaną podczas badania są deklaracje większości uczniów, że nie sięgnęliby po narkotyki, nawet gdyby zdarzyła się ku temu okazja. W ten sposób odpowiadało 92,8% uczniów szkół podstawowych, 90,7% gimnazjalistów oraz 72,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Informacje te mogą świadczyć o dużej świadomości związanej ze szkodliwością narkotyków oraz konsekwencjami ich zażywania wśród uczniów. Rosnącym problemem, z którym boryka się wiele krajów jest dostępność na rynku produktów nazywanych dopalaczami. Postanowiliśmy zbadać skalę zjawiska stosowania dopalaczy wśród młodych mieszkańców gminy Grodków. Stosunkowo duży odsetek uczniów szkół podstawowych (7%) odpowiedział twierdząco na pytanie o używanie dopalaczy w ciągu swojego życia. W szkołach gimnazjalnych do zażywania dopalaczy przyznało się 1,1% uczniów, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 1,5% uczniów. Średnia wieku pierwszego kontaktu z dopalaczami wyniosła 12 lat w przypadku uczniów szkół podstawowych, 13 lat w przypadku gimnazjalistów oraz 16 lat w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Następne pytanie dotyczyło dostępności dopalaczy wśród młodych mieszkańców gminy Grodków. Ponad jedna trzecia badanych uczniów szkół podstawowych nie posiada wiedzy na temat dostępności tych substancji w najbliższej okolicy; dla 26,4% badanych z tej grupy wiekowej zakup dopalaczy jest bardzo trudny lub raczej trudny, zaś 14,7% badanych deklaruje, że jest to raczej łatwe lub bardzo łatwe zadanie. Wśród uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej wyniki rozkładają się następująco: 40,4% gimnazjalistów i 35,4% uczniów szkół ponadgimnazjalnych nie posiada wiedzy na ten temat; dla kolejnych 19,1% gimnazjalistów oraz 9,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych zakup dopalaczy oceniany jest jako bardzo trudny lub raczej trudny, zaś 25,8% gimnazjalistów i 38,5% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ocenia to zadanie jako raczej łatwe bądź bardzo łatwe. Badani młodzi mieszkańcy

gminy Grodków oceniają zakup dopalaczy jako trudniejszy od młodych uczestników badania ESPAD z 2011 roku, w którym 40,5% gimnazjalistów oraz 45,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych oceniło dopalacze jako raczej łatwo lub bardzo łatwo dostępne. Zapytano również badanych o to, czy gdyby mieli okazję spróbować dopalaczy, to czy zdecydowaliby się na to. 5,7% uczniów szkoły podstawowej odpowiedziało twierdząco na to pytanie. 5,8% gimnazjalistów oraz 4,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych przyznało, że spróbowaliby dopalaczy, gdyby mieli okazję. Zapytano uczniów o przebywanie pod wpływem substancji psychoaktywnych (alkoholu, dopalaczy, narkotyków) na terenie szkoły. 2,9% uczniów szkół podstawowych, 5,6% gimnazjalistów oraz 16,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych miało tego typu doświadczenia. Uczniowie zostali również poproszeni o ocenę tego, jak bardzo ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą, kiedy używają narkotyków. Większość uczniów, podobnie jak w badaniach ogólnopolskich, dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. 60,6% uczniów szkół podstawowych, 60,7% gimnazjalistów oraz 45% uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że używanie narkotyków jest bardzo szkodliwe. Należy podkreślić, że stosunkowo niewielki odsetek badanych ocenia szkodliwość narkotyków jako małą lub deklaruje, że wcale nie są one szkodliwe dla zdrowia osób, używających tych substancji. Uczniowie zostali również poproszeni o ocenę wiedzy i postaw swoich rodziców wobec narkotyków. W przeważającej części młodzi ludzie w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej ocenili wiedzę swoich rodziców o narkotykach jako średnią, odpowiedziało tak 52,3% gimnazjalistów oraz 65,2% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 36,6% uczniów szkół podstawowych nie posiada wiedzy na ten temat, 19,7% uczniów szkół podstawowych deklaruje, że ich rodzice nie posiadają żadnej wiedzy na temat narkotyków, zaś prawie jedna piąta uczniów szkół podstawowych ocenia wiedzę rodziców o narkotykach jako średnią. 69% uczniów szkół podstawowych, 64,4% uczniów szkół gimnazjalnych oraz 60,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że ich opiekunowie rozmawiali z nimi na temat szkodliwości używania narkotyków. 32,9% uczniów szkół podstawowych, 71,3% uczniów szkół gimnazjalnych oraz 64,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych uczestniczyło w zajęciach profilaktycznych na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol). W przypadku pytania o reakcję rodziców na używanie narkotyków przez własne dzieci, większość uczniów wskazywała odpowiedzi sugerujące aktywną postawę krytyczną wobec takiego faktu i próbę znalezienia rozwiązania. Stosunkowo niewielki odsetek młodych ludzi był przekonany, że ich rodzice łatwo pogodziliby się z faktem, że ich dzieci używają narkotyków. Należy podkreślić, że niewielu badanych uczniów odpowiedziało, że rodzice nie zareagowaliby w takiej sytuacji.

II. Podstawowe cele programu.

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii oraz problemom jej towarzyszącym na terenie Gminy Grodków.

Program będzie realizowany głównie poprzez profilaktykę.

Profilaktyka ma na celu:

1. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków.
2. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnych w działania profilaktyczne (wspieranie lokalnych inicjatyw działań profilaktycznych na terenie gminy, szkół podstawowych, organizacji pozarządowych itp.)
3. Zintegrowanie działań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy) - wsparcie finansowe i merytoryczne programów profilaktycznych adresowanych do wszystkich zainteresowanych równocześnie: młodzieży, rodziców i nauczycieli.
4. Udostępnianie oferty terapeutycznej.

III. Założenia merytoryczne.

Podstawą prawną do podejmowania działań zapobiegających narkomanii są zadania określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

CEL STRATEGICZNY PRZECIWDZIAŁANIE PROBLEMOM NARKOTYKOWYM W GMINIE GRODKÓW

Zadanie 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Edukacja osób z problemem narkotykowym w ramach uzyskiwania specjalistycznej pomocy.
2. Szkolenie osób, które pomagają uzależnionym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych.
3. Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki.
4. Utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z poradnią uzależnień oraz ośrodkami terapeutycznymi.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1. Udzielanie informacji oraz pomocy prawnej w ramach funkcjonowania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
2. Udzielanie pomocy dla młodzieży oraz członków ich rodzin w sprawach uzależnień poprzez funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla młodzieży.
3. Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Odwykową, Policją, Sądem, szkołami i organizacjami pozarządowymi w sprawach dotyczących problemów narkotykowych.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Realizacja w środowisku szkolnym programów profilaktycznych z zakresu uzależnień.
2. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów.
3. Zakup i dystrybucja wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych przedmiotów o charakterze profilaktycznym.
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez organizowanie imprez kulturalno-oświatowych oraz wypoczynku o charakterze profilaktycznym.

Zadanie 4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
2. Organizowanie szkoleń, konferencji, happeningów mających na celu zwiększenie świadomości, kompetencji i kwalifikacji osób podejmujących działania w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

Zadanie 5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej.

IV. Podmioty współpracujące oraz współodpowiedzialne za realizację programu.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Komisariat Policji.
4. Centrum Psychologii Zdrowia DORMED – oddział w Grodkowie.
5. Szkoły.
6. Organizacje pozarządowe.

V. Finansowanie.

Działania podejmowane w związku z realizacją zadań określonych w niniejszym programie będą finansowane ze środków pochodzących z opłat na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 6 % planu dochodów w 2016 r.